

- Materiał na sesję w Trzemesznie dotyczącą leśnictwa (Maj 2020r.)

1. Charakterystyka ogólna

Na terenie powiatu jest 18 306,8 ha lasów, w tym 1 581 ha stanowią lasy prywatne położone na terenie 9 gmin oraz na obszarze miasta Gniezno.

Tabela 1. Zestawienie powierzchni leśnych na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego

Gmina	Lasy ogółem/w tym prywatne		pow. gm. w ha	lesistość
Miasto Gniezno	494.2 ha	19,3 ha	4089	12.09 %
Gm. Gniezno	2555.6 ha	239,8 ha	17799	14.36
Trzemeszno	1807.9 ha	301,4 ha	17481	10.37
Witkowo	3922.8 ha	193,4 ha	18440	21.27
Kiszkowo	913.9 ha	167,0 ha	11458	8.00
Klecko	665.1 ha	115,2 ha	13170	5.05
Mieleszyn	2470.8 ha	185,1 ha	9924	24.90
Czarniejewo	3374.1 ha	116,0 ha	11201	30.16
Lubowo	1045.6 ha	131,9 ha	11341	9.22
Niechanowo	933.8 ha	111,8 ha	10531	8.87
R-m	18306.8 ha	1580.9 ha	125434 ha	14.59 %

Powiat Gnieźnieński ma wyraźnie rolniczy charakter, co znajduje swoje odzwierciedlenie w strukturze użytkowania gruntów.

Najbardziej zalesioną gminą powiatu jest gmina Czarniejewo, której to lasy stanowią 31,60%. Dużym stopniem zalesienia charakteryzują się gminy: Mieleszyn (24,28%) oraz Witkowo (20,99%).

Na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego lesistość wynosi 14,59 % i jest niemal o 50 % niższa w stosunku do średniej krajowej. Istnieją dwie formy własności lasów tj. lasy państwowe i niepaństwowe (w większości prywatne, gminne, społeczne).

Lasy państwowe na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego administrowane są przez 4 nadleśnictwa zgodnie z poniższym wykazem:

- Nadleśnictwo Gniezno - 11.417 ha
- Nadleśnictwo Czarniejewo - 3.850 ha
- Nadleśnictwo Gołąbki - 1.476 ha
- Nadleśnictwo Łopuchówko - 744 ha

Największą powierzchnią leśną na terenie powiatu administruje Nadleśnictwo Gniezno, a najmniejszą Nadleśnictwo Łopuchówko.

- Nadleśnictwo Gniezno

Powierzchnia leśna Nadleśnictwa Gniezno (stan na 2012r.) w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

➤ Miasto Gniezno	-	489 ha
➤ Gmina Czarniejewo	-	494 ha
➤ Gmina Gniezno	-	2.538 ha
➤ Gmina Kiszkowo	-	377 ha
➤ Gmina Klecko	-	498 ha
➤ Gmina Mielczyn	-	2.194 ha
➤ Gmina Niechanowo	-	847 ha
➤ Gmina Witkowo	-	3.960 ha
➤ Gmina Lubowo	-	20 ha

Nadleśnictwo Gniezno charakteryzuje się tym, że dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna (84 %) i około 50 % powierzchni leśnej stanowią lasy na gruntach porolnych zalesianych w okresie powojennym. Nieco ponad 16 % Nadleśnictwa stanowią lasy grupy I (glebochronne, wodochronne i masowego wypoczynku). Innymi gatunkami lasotwórczymi w Nadleśnictwie są: dąb, brzoza, olcha, jesion.

- **Nadleśnictwo Czarniejewo**

Nadleśnictwo położone jest na terenie powiatów: gnieźnieńskiego, poznańskiego, średzkiego, wrzesińskiego oraz 8 gmin: Czarniejewo, Lubowo, Kostrzyn, Pobiedziska, Dominowo, Środa Wielkopolska, Nekla, Września.

- **Nadleśnictwo Gołębki**

Nadleśnictwo Gołębki położone jest w południowej ubogiej w lasy części województwa kujawsko - pomorskiego na terenie 9 gmin: Rogowo, Gąsawa, Żnin, Barcin, Dąbrowa, Mogilno, Janikowo, Janowiec Wielkopolski, Pakość oraz województwa wielkopolskiego, Powiatu Gnieźnieńskiego - gminy Trzemeszno. Łącznie znajduje się na terenie 10 gmin.

- **Nadleśnictwo Łopuchówko**

Na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego Nadleśnictwo Łopuchówko nadzoruje lasy państwowe na powierzchni 745 ha, położone w granicach gminy Kiszkowo.

Tabela 2. Powierzchnia lasów publicznych w Powiecie Gnieźnieńskim (GUS 2012)

miasto/gmina	grunty leśne publiczne w ha
	Stan na 2011r.

Gniczno	475,1
Czorniejewo	3456,2
Gniezno	2362,2
Kiszkowo	780,5
Kłecko	583,3
Lubowo	927,9
Mieleszyn	2320,0
Niechanowo	853,3
Trzemeszno	1504,9
Witkowo	3785,5

1. Stan gospodarki w lasach prywatnych

Powierzchnie lasów prywatnych są niewielkie. Ogólna powierzchnia lasów prywatnych w Powiecie Gnieźnieńskim wynosi 1540,5 ha (stan GUS na 2014 r.). Charakterystyczna dla powiatu jest mała lesistość.

2. Przewidywane kierunki zmian

Przewidywane kierunki zmian związane są z jednej strony ze zwiększeniem powierzchni leśnych poprzez zalesianie, a z drugiej z przebudową drzewostanów zgodnie z występującymi siedliskami, co szczegółowo określają operaty urządzeniowe w poszczególnych nadleśnictwach.

Tabela 3. Powierzchnia zalesień na mocy ustawy z 8 czerwca 2001r. w Powiecie Gnieźnieńskim (wypłata ekwiwalentu)

Gmina	Lasy (przybyło) ha
M. Gniczno	-
Gm. Gniezno	16,92
Trzemeszno	28,37
Witkowo	15,46
Kiszkowo	32,35

Klecko	17,54
Micleszyn	14,29
Czerniejewo	22,91
Lubowo	8,00
Niechanowo	-
Razem	155,84 ha

W bieżącym roku wydano 3 decyzje na wykonanie pielęgnacji w lasach niepaństwowych. Wydano 6 zaświadczeń w sprawie pielęgnacji lasu. Wystawiono świadectwa stwierdzające legalność pozyskania drewna, na łączną masę drewna 6748 m³

W zakresie wykonania ustawy o ochronie przyrody wydano 102 decyzji na usunięcie drzew dla poszczególnych miast i gmin.

Na podstawie art.22 ust 2 ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz.U. 1991 nr 101 poz. 444 ze zm.) Starosta zatwierdza uproszczone plany urządzania lasu, które obowiązują przez 10 lat.

W dniu 11 sierpnia 2017 r. na terenie lasów wystąpił huraganowy wiatr, który spowodował największą klęskę żywiołową, jaka dotknęła polskie leśnictwo w przeciągu jego wiekowej historii.

Największe straty w naszym rejonie poniosło Nadleśnictwo Gniczno. Obszar nadleśnictwa objęty klęską huraganu to ok 6100 ha - to ponad 30% powierzchni całego nadleśnictwa (powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Gniczno wynosi 19635 ha). Najbardziej, bo aż w 70-80 % powierzchni ucierpiały leśnictwa Kowalewko i Nowaszyce.

Aby lepiej to zobrazować można to przedstawić w następujący sposób: z powodu szkód wyrządzonych przez huragan nadleśnictwo jednorazowo musi uprzętać z powierzchni leśnej taką ilość drewna jaką w normalnych warunkach pozyskałoby z powierzchni całego nadleśnictwa przez kolejne 12 lat...

Huraganowy wiatr, który wystąpił na terenie powiatu gnieźnieńskiego wyrządził niespotykane dotychczas szkody w drzewostanach, także tych, które są własnością osób fizycznych. Do tej pory z tego powodu Starostwo Powiatowe w Gnieźnie wydało 92 decyzje zezwalające na dokonanie cięć sanitarnych spowodowanych zniszczeniami na skutek klęski huraganowego wiatru. Wspólnie z pracownikami nadleśnictw dokonano 92 lustracje terenowe (łącznie ponad 360 ha lasów) szacując obszar zniszczeń. Wstępnie do całkowitego zrębu zakwalifikowano ok. 80,96 ha lasów (w tym 75,63 ha na terenie Nadleśnictwa Gniczno i 5,33 ha na terenie Nadleśnictwa Gołąbki). Pozostała powierzchnia została przeznaczona do cięć sanitarnych (usunięcie wywrotów, złomów i drzew mocno pochylonych).

Bardzo ważne jest aby właściciele zdewastowanych lasów zdołali w szybkim tempie uporządkować teren pokłeskowy poprzez uprzątnięcie lasu z „rumoszu” drzewnego, stwarzając tym samym warunki do ponownego wprowadzenia roślinności leśnej.

Do tej pory do Starostwa Powiatowego w Gnieźnie wpłynęły 103 prawidłowo złożone wnioski przez właścicieli zdewastowanych lasów o wyrażenie zgody na wykonanie zrębu oraz na przyznanie środków z funduszu leśnego jako rekompensaty za posprzątanie lasu.

Starosta Gnieźnicki dotychczas wydał 92 decyzje zezwalające na pozyskanie drewna niezgodnie z uproszczonym planem urządzania lasu poprzez wykonanie zrębu z przyczyn sanitarnych oraz na pozyskanie drewna w ramach cięć sanitarnych (w tym 88 na terenie Nadleśnictwa Gniezno i 4 na terenie Nadleśnictwa Gołębki) wyznaczając termin wykonania decyzji do 31 grudnia 2018 r.

Wspólnie z pracownikami nadleśnictw dokonano 92 lustracje terenowe (łącznie ponad 360 ha lasów) szacując obszar zniszczeń.

Wstępnie do całkowitego zrębu zakwalifikowano ok. 80,96 ha lasów (w tym 75,63 ha na terenie Nadleśnictwa Gniezno i 5,33 ha na terenie Nadleśnictwa Gołębki). Pozostała powierzchnia została przeznaczona do cięć sanitarnych (usunięcie wywrotów, złomów i drzew mocno pochylonych).

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie zawarło również z Nadleśnictwem Gniezno i z Nadleśnictwem Gołębki umowy, których przedmiotem jest uregulowanie zasad przekazywania środków finansowych związanych z funduszem leśnym osobom uprawnionym, za uporządkowanie powierzchni leśnych zdewastowanych w następstwie silnych wiatrów w ramach kształtowania bezpieczeństwa publicznego.

Warunkiem uzyskania pomocy przez posiadaczy zniszczonych lasów jest:

- a) uzyskanie przez Starostę Gnieźnickiego (w formie pisemnej) od posiadaczy zniszczonych lasów oświadczenia o gotowości uporządkowania tych lasów w celu ukształtowania bezpieczeństwa publicznego terenu,
- b) wydanie przez Starostę Gnieźnickiego decyzji zezwalającej na pozyskanie drewna niezgodnie z uproszczonym planem urządzania lasu (tzw. zręb z przyczyn sanitarnych) z wyraźnym podkreśleniem związku tej decyzji z kształtowaniem bezpieczeństwa publicznego terenu,
- c) zawarcie umowy pomiędzy Starostą Gnieźnickim a osobami uprawnionymi,
- d) uporządkowanie zdewastowanego lasu.

W/w decyzje Starosty Gnieźnickiego zostały przekazane osobom zainteresowanym jak również do Wojewody Wielkopolskiego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz do właściwych Nadleśnictw. Stanowią również podstawę do uzyskania przez wnioskodawców środków z innych źródeł (np. z ARiMR kwoty 2.000 zł w przeliczeniu na 1 ha lasu, który zgodnie z zasadami gospodarki leśnej, po uprzątnięciu wiatrowalów i wiatrolomów, wymagać będzie prac odnowieniowych, polegających w szczególności na leśnych melioracjach agrotechnicznych i przygotowania gleby pod

odnowienia lub/ oraz poprawek, uzupełnień oraz dolesień luk i przerzedzeń).

Procedura związana z w/w działaniami jest wieloletnia, wieloetapowa, czasochłonna i trudna, wymaga współpracy wielu organów.

Huraganowy wiatr, który wystąpił na terenie powiatu gnieźnieńskiego wyrządził niespotykane dotychczas szkody w drzewostanach, także tych, które są własnością osób fizycznych.

Należy podkreślić, że na w/w obszarze objętym klęską naturalną lasy prywatne występują w bardzo dużym rozdrobnieniu często podzielone na kilak działek. Większość właścicieli gruntów leśnych wchodzących w skład gospodarstw rolnych nie posiada specjalistycznych środków produkcji leśnej i wykorzystuje w tym celu sprzęt rolniczy, a prace leśne wykonuje przeważnie samodzielnie. W tej sytuacji biorąc pod uwagę stopień zamożności miejscowej ludności, nie jest możliwe, aby właściciele zdewastowanych lasów zdołali w szybkim tempie uporządkować teren pokłeskowy poprzez uprzątnięcie lasu z „rumoszu” drzewnego, stwarzając tym samym warunki do ponownego wprowadzenia tu roślinności leśnej. Pozostawienie na zniszczonych powierzchniach „rumoszu” drzewnego w lasach prywatnych stwarzać będzie zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego, przede wszystkim wystąpienie wielkoobszarowych pożarów związanych z nagromadzeniem olbrzymiej ilości martwej biomasy.

Należy również nadmienić, że zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o lasach, właściciele lasów są obowiązani do ponownego wprowadzania roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach w okresie 5 lat od usunięcia drzewostanu.

Na mocy porozumienia zawartego w dniu 19.V.2014r. pomiędzy Starostą Gnieźnieńskim a Nadleśniczym Nadleśnictwa Gołębki, wykonano nadzór w 2019r.

1. Przyjęta do nadzoru powierzchnia w 2014 r.	306,00 ha
2. Planowana na 2015r. powierzchnia do nadzoru	306,00 ha
3.Odnowienia sztuczne / zręby, halizny, płazowiny/	-
4.Poprawki i uzupełnienia	"
5.Pielęgnowanie upraw- niszczenie chwastów	"
6.Czyszczenia wczesne	3.00ha -
7.Czyszczenia późne	„2,00 ha
Razem pielęgnowanie lasu	5.00 ha
8.Trzebieże wczesne	0,00 ha
9.Trzebieże późne	0,00 ha
Razem powierzchnia objęta trzebieżami	0,00 ha

10. Wystawiono w roku 2018r. świadectwa stwierdzające legalność pozyskania drewna na łączną masę grubizny 110m³
w tym grubizna igl. 108m³
w tym grubizna liśc. 2m³
nie pozyskano w tym roku drobnicy